

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

Нуреддін Хусейн Хашем

Науковий керівник – к.е.н., доц. Мурзабулатова О.В.

Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. ЕК,
м. Харків, Українаe-mail: khussein.nureddin@nure.ua

Today's dynamically developing socio-economic landscape and rapid scientific and technological progress are driving the inevitable digitalization of all spheres of life, including both the national and global economy. This process, in addition to fundamental changes in business and market functioning, brings a set of new challenges and prospects that require careful analysis and a systematic approach.

Сучасний соціально-економічний ландшафт, що динамічно розвивається, та стрімкий науково-технічний прогрес зумовлюють невідворотну цифровізацію всіх сфер життя, включаючи як національну, так і світову економіку. Цей процес, окрім кардинальних змін у веденні бізнесу та функціонуванні ринків, несе в собі комплекс нових викликів та перспектив, які потребують ретельного аналізу та системного підходу.

Важливо підкреслити, що цифровізація економіки не є однорідним явищем, а характеризується як позитивними, так і негативними аспектами.

Переваги активного впровадження інформаційних технологій:

1. Економічна сфера:

- суттєве прискорення різноманітних економічних операцій, що веде до підвищення загальної рентабельності та конкурентоспроможності;
- оптимізація бізнес-процесів за рахунок автоматизації рутинних завдань;
- розширення можливостей для ведення онлайн-торгівлі та розвитку електронної комерції;
- зменшення витрат на ведення бізнесу за рахунок економії часу та ресурсів;

2. Державне та муніципальне управління:

- підвищення прозорості та підзвітності влади за рахунок відкритості інформації;
- створення більш зручних та доступних державних і муніципальних послуг для громадян;
- зменшення корупції та бюрократії за рахунок автоматизації процесів;
- підвищення рівня довіри громадян до влади.

3. Інформаційний простір:

- необмежений доступ до інформації з будь-якої теми мовою, що цікавить;
- можливість вільного обміну інформацією та знаннями;

- створення нових форм освіти та самоосвіти;
- підвищення рівня обізнаності та освіченості населення.

4. Комунікація:

- можливість доносити інформацію до мільйонів людей по всьому світу за лічені секунди;
- підтримка постійного зв'язку з друзями, родиною та колегами;
- розвиток нових форм ділового спілкування;
- створення віртуальних спільнот за інтересами.

5. Інші переваги:

- підвищення рівня життя населення;
- стимулювання інновацій та розвитку нових технологій;
- збереження навколишнього середовища за рахунок зменшення використання паперу та інших ресурсів.

При цьому всі перераховані вище позитивні аспекти можуть бути розглянуті і з іншого боку:

1. Кіберзлочинність.

Зростання швидкості та доступності економічних операцій в Інтернеті, хоча й стимулює торгівлю та економічне зростання, також супроводжується зростанням кібершахрайства та крадіжок коштів. Це негативно впливає на економічний розвиток як окремих країн, так і світового співтовариства. Для боротьби з цією проблемою необхідні спільні зусилля на міжнародному рівні, включаючи удосконалення законодавства, посилення кібербезпеки та підвищення обізнаності населення про ризики кібершахрайства.

2. Дезінформація.

Відкритість інформації, безумовно, є важливим фактором розвитку демократії та вільного суспільства. Проте, неправильне тлумачення інформації, особливо в публічному просторі, може мати небезпечні наслідки. Дезінформація та фейкові новини можуть призвести до зниження рівня правової та фінансової грамотності населення, а також до розпалювання ворожнечі та конфліктів. Для вирішення цієї проблеми важливо розвивати критичне мислення та медіаграмотність населення, а також підтримувати доступ до якісних джерел інформації.

3. Зловживання особистими даними.

Активне використання Інтернету веде до передачі великих обсягів особистих даних, які не завжди безпечно зберігаються. Це може призвести до зловживань з боку недобросовісних операторів, крадіжок особистих даних, шахрайства та інших проблем. Для захисту персональних даних необхідні чіткі нормативно-правові акти, а також жорсткий контроль за їх дотриманням.

4. Недосконалість самоконтролю.

Самоконтроль інформації, що розміщується в Інтернеті, є важливим інструментом для захисту дітей та молоді від шкідливого контенту. Проте, самоконтроль не може бути панацеєю. Недостатнє нормативно-правове та

організаційне регулювання може призвести до зловживань з боку власників сайтів та онлайн-платформ, а також до поширення шкідливої інформації, яка може негативно вплинути на виховання молодого покоління.

5. Деградація інтелекту.

Заміна мозкової активності технологіями може мати як позитивні, так і негативні наслідки. З одного боку, технології можуть допомогти людям з обмеженими можливостями та звільнити час для більш творчої та інтелектуальної діяльності. З іншого боку, заміна мозкової активності технологіями може призвести до деградації та зниження інтелектуального рівня людей. Це може мати негативні наслідки для розвитку суспільства в цілому. Тому важливо використовувати технології розумно, не дозволяючи їм повністю замінити людську активність.

Насамкінець важливо зазначити, що лише за умови консолідації та співпраці всіх зацікавлених сторін – держави, комерційних і некомерційних організацій, органів влади, громадянського суспільства та населення – можливо подолати виклики цифрової економіки та стимулювати соціально-економічний розвиток України.

Список використаних джерел

1. Мурзабулатова О. В., Полозов О. Б., Салай М. В. Фінансово-економічна безпека підприємства в умовах цифрової трансформації. Функціонування соціально-економічних систем в контексті цілей сталого розвитку: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2023. С. 356-361.

2. Мандич О., Бабко Н., Лищенко М., Харчевнікова Л. Цифрова трансформація та новітні комунікації як платформа для стійкого розвитку бізнесу. *Modeling the Development of the Economic Systems*. 2022. № 4. С. 15-19. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-6-2>.

3. Якушко І. Сутність та особливості цифрової трансформації. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2022. № 4(28). С. 75-82. URL: <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/262608>.

4. Тищенко Д. Цифрова трансформація як драйвер розвитку економіки. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. № 4 (04). С. 38-45. URL: <https://doi.org/10.32782/dees.4-7>.

5. Полозова Т.В., Іванов І. О. Використання цифрових інструментів в системах управління містами: досвід країн ЄС та перспективи для України. Функціонування соціально-економічних систем в контексті цілей сталого розвитку: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2023. С. 324-335.